

farkas árpád

cîntec
de fluier

versuri

kriterion

FARKAS ÁRPÁD
CÎNTEC DE FLUIER

BIBLIOTECA KRITERION

apare sub îngrijirea lui Domokos Géza

FARKAS ÁRPÁD

CÂNTEC DE FLUIER

versuri

Traducere și prefață de

PAUL DRUMARU

EDITURA KRITERION

București, 1988

Coperta de DAMÓ ISTVÁN

Farkas Árpád

Jegenyekör, 1971

Alagutak a hóban, 1979

PREFAȚĂ

„Există un loc de o palmă, de trei,/ o palmă de loc sub inima mea” citim în poezia care dă titlul celui de-al doilea volum al lui Farkas Árpád (Jegenyekör — Cerc de plopi, ed. Dacia, 1971) și regăsim aici tonalitatea, precum și sugestia tematică prin care acest poet auster și sentimental, laconic dar niciodată criptic, duios în duritatea abordării existențiale diferă de cei ce s-au constituit la finele deceniului șapte într-o generație. Trăsăturilor acestora li se adaugă, oarecum firesc, de vreme ce e vorba de un poet născut iar nu făcut, capacitatea majoră de a crea metafora, simplitatea expresiei (care prin „economicitate” ne duce cu gândul la folclor), puritatea, căldura omenească și — în același timp — acuratețea formală (a expresiei propriuzise deci).

Debutul din 1968 al lui Farkas Árpád (cu volumul Málnapos ének — Cîntec mahmur, în cadrul colecției „Forrás”) a marcat un moment important în lirica maghiară din România confirmînd valoarea celui care — cu un „maestru” ca József Attila și „modele” ca Lászlóffy Aladár și Kányádi Sándor — se impusese încă de la vîrsta adolescenței cu versuri publicate în diferite reviste. Amănunt lipsit de altfel de importanță, căci știut este că poeții nu au altă vîrstă decît pe aceea a maturității talentului lor. Născut în 1941, Farkas Árpád era un poet format și în 1963, cînd a început să publice cu regularitate, și în 1968, cînd i-a apărut primul volum. Numai nuanțele, semitonurile, preferințele tematice se modifică oarecum de-a lungul anilor; idealurile afirmate peremptoriu în prima carte se conturează în urma confruntării lor cu posibilitatea

împlinirii, iar aceasta din urmă se redimensionează ca funcție a prezentului trăit. Putem vorbi într-un anume sens, cum s-a făcut în critica privitoare la poet, de o „remarcabilă cunoaștere a realității”, dar numai dacă n-o vom confunda cu cotidianul; putem vorbi, în cazul lui Farkas Árpád, de o notă distinctivă „telurică”, dar numai dacă excludem din capul locului provincialismul, îngustarea regională care de dragul concretului „rău”, amestecă proză în pasta poeziei. Simțul „plebeian” al vieții și intuiția istorică, termeni folosiți și ei de critica literară, se susțin, firește, dar numai dacă vom avea în vedere că e vorba de „forțe formative” ale artei și nu de panașele unor inutile coifuri. „Locul de sub inima poetului” e deopotrivă pământul natal, dragostea, dorința de puritate, încrederea și — Poezia. Toate acestea la un loc îl obligă pe poet să taie „tunele prin zăpadă”, să viseze primăvara universală din „burta caldă a gerului”, să îndrepte armele iubirii, ale săruturilor, ale mîngîierilor spre pieptul ororii, „să umble drept” pe căile vieții, să „vegheze cu lumină pământul! și comoara pământului fragilă, ca florile măr”.

Elegiac și lucid, sentimental (cum s-a mai spus: aceasta nu implică dulcegăria), dur și demn în rostire, capabil, ca orice poet adevărat, să-și deslușească eul poetic de cel personal, Farkas Árpád ni se înfățișează ca însuși pîlcul lui de plopi, înfiorați — în ambele sensuri — de mirosul zăpezii.

PAUL DRUMARU

MIROSUL ZĂPEZII
A HÓ SZAGA

Umbra albă a degetelor îmi lunecă peste plai —
sticlește firul ierbii; culegătorii de sfeclă-și suflă-n
pumni.

Cohăie cîini pe undeva, prin culcușuri pierdute,
erup ba de ici, ba de colo stoluri de ciori.

Turmele jilave beau neguri în toamna
ce-și scuiță plămîinii; se-ndeașă, ține de cald
mirosul gunoiului
animal. Chipuri pline-ochi de răbdare privesc
lumina lunii cu cinci brațe-n balans
și brusc
o lumină cît palma
scapără pe o creastă depărtată,
o pală aspră se iscă —
și cu nările umflate, buluc
se înalță, se ardică toate, toate,
încolo—
dincotro se-abate
miros de primejdie și puritate —
ZĂPA-
DA!

∞ ÎNGÎNARE
∞ *DÚDOLÓ*

Ninsoare-aș fi, larg binecuvîntînd
chipuri zbîrcite, trasă spre pămînt,
cîntec domol de mare alinare,
a toată lumea lumii respirare.

Aș fi ninsoare, de parcă-aș avea
și chef, și bani de dat pe-atîta nea,
cu cîtă, cum mă țineți de cap sec,
să pot să ning un an întreg.

Încet, ca unul nechemat anume,
cînt legănat peste Pămînt m-aș pune,
l-aș alina și gol, și fără parte
și nu l-aș supăra nici cu o moarte.

Fire-aș cămeșa totului a toate,
acoperi-m-aș întru scumpătate,
să nu străbată noapțile vreun frig
ce seacă visu-n suflet cînd e mic.

Ninsoare-aș fi, larg binecuvîntînd
chipuri zbîrcite, trasă spre pămînt,
molcomitoare febrei cînd se cere.
Maiestuoasă în decădere.

PRAF

POR

Pămîntul cine l-a văzut ? Cine-și mai amintește azi de pămînt? Nu-mi sună sub pași, acest bulgăre fumegător în mîinile mele nu-i.

Praf din de trei miliarde ori trei miliarde trăindu-și vîltoarea stelară, rod viu pe palme ținut.

Nu, nu e pămîntul. El suflă undeva în adînc, pulsează

sub praful topoarelor de piatră, al turnirelor, al luptelor pentru libertate, sub praf de tidve, gambe, coaste, fălci agită îndemn și vrere.

Acesta-i numai praf, e fumul lucrurilor, curte străveche a pulsului.

Singura-i aptitudine:

să lumineze

snopii

de raze

scăpate

prin fantele

noștii.

Îl suflu de pe capacul pianului —

și iată-mă cu un suflu mai aproape de pămînt.

Îl șterg de pe amfore, paturi de pușcă, creiere

și curge peste pacea noastră praful,

praful în ochi.

RĂSCOALA SOBELOR
A KÁLYHÁK LÁZADÁSA

Și se răscoală sobele odată.
Vine el, prințul Celsius, ehei!
La căpătîiul viselor încinse
vor susura din vreascuri reci scînteii.

Și vor pica din gura lor hulpavă
un milion de brazii și către cer
uriașe flăcări verzi se vor întinde
și vor ivi și vise de alt fel.

Cîteva grinzi jupite și-un fruntar și
un cal de lemn nechează jar acum!
Clănțâne calciu-n oasele pripite
și plînge-un rest menit pentru săpun.

Sălbaticile focuri se deșartă,
cenușa lor își află-n cer ecou.
La căpătîiul viselor încinse
putem începe cîntec nou.

FUM DE CÎRCIUMĂ
KOC SMAFÛST

Aici, unde mai tremură coada securii înfipte-n
ușcior,
și-n aburul țuicii fierte tăcuți șed tăietorii de lemne,
ca niște bușteni, se pornește un fel
de șuier, arsură a zăpezii,
crivăț menit.

Străbate încăperea cu nori afumați
și pe neașteptate se aprind cuvintele îngrămădite
în gropile acre ale graiului,
așteptările scurse în riduri,
dorințele strepezite
și iau foc putregăioasele clăi

— pe ce căi —

ale răului — în sfârșit!
Carbonizare lentă, miros de carne vie
arzînd:

— ăsta-i crematoriul sincerității.

Se vădesc din el oasele.

Afară, dulăul nopții păzește liniștea.

Doar dobitoacele domnului — cîinii — urlă.
Chirciți, scheunînd urmăresc
tăișul securii încet deslușindu-și
puterea-n ușcior.

CIOB DE BALADĂ
BALLADÁCSKA

Alb amurg de munte, fată
a nevestă înserată —
poartă-n poală
pui de stea.

Suie luna, o străvede:
prin cămeșă nouă pietre
de-adamant o dor
pre ea.

Stînga-nchină rea cădere.
Dreapta o aruncă-n spini,
dragostea ce n-o mai cere
e venin.

Stelele tot ea le naște,
dintr-o ghindă leagăn face
din senin.

Ploi o plîng, se-ncetinează
pentru ea păduri: un ciob
de baladă-i ține loc
și de pace, și de casă.

RĂZBOAIE ȚĂRĂNEȘTI
PARASZTHÁBORÚK

Nici iarba nu smîrcîie sub pași,
cînd din ascunsul
sommoroaselor asii se înfățișează
războaiele țărănești
și se pornesc către apus,
spre răsărit o iau și spre sud.
Cînd și cînd, doar așa, ca să mai treacă timpul,
își fac de lucru cu cîte-o curelușă atîrnîndă,
trag cu urechea la iepele rămase în urmă,
ascultă cum ronțăie fînul
de sub capul pruncului.
E încă liniște în umbra crucii goale
în zori,
își leapădă
coasele,
își întorc pe dos
buzunarele, să le pipăie
vameșul vînt:
— Nu-i nici un temei de teamă, doamne!
Înșiruri fără de sfîrșit se infiltrează
în timpul credul, doar freamătul brumei
trezite în urma lor.
Cînd și cînd pe culme apare Îngerul,
își face palmele pîlnie la gură și strigă după ei:
— Măăă! Și cu coasele cum rămîne?!

VISCOL
HÓFÚVÁS

Pe roata-mare a ninsorii zboară
satele-n vînt, le ia cu ameţeală,
cărările spre cer se-asmuţ.

Chibritul scapără-n
munte o flacăra:
cei şapte pitici
ţin steagul ei
de temut:

Înhaţă vîntul şi-mprăştie-n noaptea
spre indigo adîncită zăpezi.
Floarea pe suprafaţa magiunului — poate —
aşa de albă s-o vezi!

Şi-n mine păcatul de alb creşte-ntruna:
galopul fulgilor
prin piept străbătînd.
Laptele crud în piept de prunc se adună
aşa curînd.

Za de zăpadă, căluţule, cald
caţi cu copita-n adînc.
Trai şi sub nea poţi înjgheba,
dar merită numai în vînt.

FRIG
HIDEG

Datu-i cerul cu sineală,
șed zugravii-n Carul Mare,
nea de-argint, omăt de seară,
cît se poate, să repare.

Vrejuri plîng pe sub zăpadă,
nervi rămași de la solstiții,
din Carpații Orientali se
recoltează eremiții.

Eu mai scapăr într-o doară,
nu e foc, doar turma-l joacă
în priviri cînd dă tîrcoale
flăcăruii lui de-o șchioapă.

Eu mai scapăr, Zeul cască
a plictis și-a somn apoi;
dar de-aș adormi — ar pune
cîinii gerului pe noi!

CERC DE PLOPI
JEGENYEKÖR

Există un loc de o palmă, de trei,
o palmă de loc sub inima mea.
Bate vîntul frunzarele, iarba cornută,
mîna vita încoa.

Galbenă moară rumegătoare,
clănțane luna, pajiști tresar,
milioane de suflete în animale
bat — bice de mărgăritar.

Încoacesese-abate șuvoiul cu fulgere-n barbă
și-aici se-nfășoară, se macină-n roți
visele mele cu foșnet de iarbă
din vremi fără soț.

Bunătatea ca pîinea dospește în vale,
păcatul, ca spirtul,
albastru ia foc.

De ce mă împresură
cu spaimă
și-n zale
pîlcul de plopi?

Umbra li-i șuier de sabie — dansul subțire pe-o
mușche de-argint.

Ca fînul cînd vitele-n bot îl cuprind
se zbate, învie, adie —
un om și din pămînt văzut se-aude.

Zei îl îmbie cu dovleci, cu duche!

Și nu e drum de fugă — — — plopilor cuprinși de
ceață!

Nici aripi n-are vîntul!

Întorși, ca un deșteptător în oală,
trăiesc adînc cei ce trăiesc adîncul.

Fulger sub inima mea: aici aprinde focul
și altă cale nu-i, numai în sus,
ca fumul de sub ceaun,
numai în sus!!!

ca un

f

u

m

RISC
KOCKÁZAT

Învreme ce pe undeva
zeii dormeau într-un ținut de mituri,
mi-am zis că-am să mă joc un pic —
și-astfel l-am îmblânzit pe tigrul.

Se joacă ici, pe canapea,
cu globul pămîntesc — și-mi zic:
un semn al junglei și-am pierdut
mileniul ca pe nimic.

SEMN
JEL

De vînt bătut e codrul, crengile-i sînt de os,
fosforescente.

L-au părăsit și-i dau
acum tîrcoale temătoare iar
sălbăticiunile prudente.

Asta e toamna. Hulpavă, crudă!
Mai roade la oase...
Pe beregată
simt cum arată
ea calea coasei.

Aud falangele trosnind ușor
pe gît și gheara mea
sub gheara ei încerc să mi-o strecor
și ea nu vrea

și vînat de sforțare, tremurînd
mă rog de sufletul pădurii, poate:
jivine dragi, fugiți! Fugiți acum,
cît se mai poate!

ULTIMUL CAL DE MINĂ
AZ UTOLSÓ BÁNYALÓ

Două mii de ani în abatajele timpului
roată-roată,
ori priponit de ieslea pruncului:
de ajuns.

Mi s-au petrificat și ochii, s-au
carbonizat în negrul năbușitor,
lămpi împleticite, calpe lumini, faruri
utopice au căzut în adâncul involburat.
De zidul negru al nimicului fără încetare
izbit în acest îndărătnic marș pe loc.
Îmi ridic capul uneori, dar nu vă temeți,
nu e revolta, ci numai dorul
strecurat în auz de foșnetul vechi
de miliarde de ani — iarba, frunza — din jurul
meu,
o, câte comori de frăgezime,
de rupt în dinți se macină aici
în ortul lumii.

Numai acum, că lumina-nspumată a sudorii
prelinse pe piept străluminează pielea
și-o strălucire fierbinte pătrunde în mine
toate priveliștile,

 îmi spumegă sîngele,
 coama se-nvîrtoșează,
 copita se-ntărește,
răzbubuie și sparge al nopții jilav zid. —

Și bombele luminii, cea în veci făgăduită,
în veci ascunsă, rază pămînteană
îmi explodează în trupul de-acum miraculos,
se surpă carnea mea ca trandafirul...
Hrăniți-vă!

PSALM
ZSOLTÁR

Ne-am amestecat din nou cu animalele
și palmele întinse către tine
cu piroanele ploii ni le străpungi
și otrăvite-s furtunile tale
și ospețiile tale aduc pucioasă și camfor.
Stăm bătuti în cuiele tale reci,
stăm cocoțați pe două picioare,
stăm întru slava ta.

Și boboșate ni se scurg la vale
pe geamul vederii apele tale,
se prăbușesc
pe pajiștea copilăriei rugătoare,
pe mânjii ei cu zurgălăi,
pe mieii creți,
pe ierbile blajine,
pe merele de aur.

Dacă-ai promis maturitate, doamne, tinerețea
de ce o faci pierdută-n noi
Izul căldurii cîinilor plouați, mirosul
sărăciei asupra-ne de ce-o abați ?
Stăm
pironiți
de cuiele tale,
de mâniile tale păgîne
și lăudîndu-te pre tine
cu mîl ni se întoarce din gură dumaticul,
paharul plin cu apă dintre buze. —

ÎN REVĂRSARE
ÁRADATBAN

*pentru că-n vise am văzut
cum liniştea ia chip si trup.*
(J. A.)

Alb, ca rădăcina jupuită,
ca unul care-n ochi mai poartă
icoana morţii ciutelor blajine
iar vulturii-l mai țin de beregată,

blajin ca unul care-ngîină
pe sîrma nervilor cămăși albastre
și crește broaște în plămîni și încă
ar mai zvînta și visurile noastre

mă aflu, fiu și eu amestecat
al liniştii cu alge lungi în gene,
care mai face față cît de cît,
dar știe: — pînă-n urmă or să-l cheme.

ÎMPOTRIVA ORORII
AZ ISZONY ELLEN

Bine-am ajuns și noi:

— țîr-pic! —

și groaza ne și pune ghiara-n gît.

Deși era numai un strop

scăpat din robinet și-atît.

Un scîrțîit — și casa

e aruncată printre stele — de acest șoc...

Tresare înlăuntru omul

și ața limbii

smintește gura și ia foc.

Icește o muiere. Mîna

pe pîntec mîna clipele spre simț:

una... trei... patru...

Și după gratiile degetelor pruncul

își iese-ncet, încet din minți.

Doar eu, puștan naiv

cu gulerul răsfrînt,

mă duc, strîng o oaste împotriva ororii

și o înfrunt.

Hei! cîte săruturi sînt pe lume,

veniți încoace! Dulci îmbrățișări,

ostile mele, mîngîieri senine!

Voi, nervi înfășurați de întrebări,

nu vă lăsați învinși de suferința

care pe chip vă scoate pete brune!

Hei! veacuri de căldură adunată

în mîini ce căutîndu-se se strîng!

Voi nu simțiți? Cu-atîta energie
s-ar pune pe orbită un Pămînt!

Dar tresăriți cu ochi întrebători
și strigătul cu spaima va fi să se măsoare.
N-am încotro, mă dau bătut.
Ea e mai tare.

LUCRĂRILE MELE
SZOLGÁLATAIM

Mi-ați dizlocat brațele, le-ați sădit pe câmpiile
elizee,
faceți frigărui de căprioară, îmbrățișați țigănci la
umbra lor
și curge vinul roșu pe la colțul gurii în timp ce vă
hliziți:
face micșunele răchita degetelor mele.
Picioarele, de neîngenunchiat, le-ați îngropat
pînă la genunchi.
Cu adîncă smerenie își revarsă roadele pămîntul,
n-o pot
lua razna nici eu — așa că l-ați prins pe dumnezeu
de-un picior.
Pielea mi-au făcut-o tobă fiii voștri tunși-rași-
frezați,
pînă și cadavrul învinețit al lui Bartók tresare la
bătaia lor.
Lucrările mele, cele silite, vă bîjbîie,
din strigătul meu de păun vă puteți alege cîte-o
pană
la pălăriuțele voastre.
Dar treceți cu vederea,
faptul
că privirii
nu-i pot nici eu da
porunci.
Iradiază câmpiile, îi trezește, îi scoală din somn pe
adormiți,
le spune brațelor: treceți la locul vostru!
Loviți, îmbrățișați, apărați,
asta e treaba voastră.
Din groapa genunchilor mă scoate: să umbli drept
în veci, îmi zice,

și pielea își deschide din nou setoșii pori.
Mă tem că o veți lua drept nesupunere.
Cu toate că moartea mă ajunge în plină lucrare
sudoarea ei ferecându-mă.

ECHIMOZE
ZÚZÓDÁSOK

Mici echimoze păsările în
tremurătorul liniștii amurg.
Caii mei de aur, fulgerînd,
de la ieslea domnului i-am smult.

Trece stava mea vuind,
armăsarul ars de-un șfichi de bici,
din fînețe vin întins
cei doisprezece ucenici —

cată: ce-i cu zarva asta peste fire?
Degete ca din croiala bardei?
De ce pasărea nu mai adie,
iepurii de ce-i alint a moarte?

Flori de soc alungă ochii mei în neguri,
respirația mi-i trandafir...
Stufăriș iernatic, cine te va stinge
foc din coasta mea de-ai să respiri?

Pasăre-domnească, inimă piezișe,
peste-un cuib cît un suspin!
Iepele-nspumează spaimele departe...
Crîncenă, păgîină vară-i pînă vin.

ÎNBURTA GERULUI
A FAGY GYOMRÁBAN

Mă strînge-n teascuri, mă cuprinde gerul
și eu în burta lui îngîn mici cîntece calde
topind săli tot mai largi cu ajutorul lor;
e bine, ce bine-i să vezi de-aici, din căldura noroasă,
cum se subție crusta, uite și aurora boreală,
uite și luna, soarele mitraliază de afară,
e bine, e bine aici,
să mă îngîn cu exteriorul
prin cîntecele mele din burta
caldă a gerului...

CÎNTEC DE FLUIER
FURULYASZÓ

Cînd ațipește — tremur ca de ferigă — seara,
tăcerea-n munți aprinde
un fluier, un caval.

Viers pe rulmenți de rouă alunecînd la vale,
și-n cerul cît o iesle
behăie mieii și nechează-un cal.

Pasc fumul subțiratic al vetrelor sărace
și visul unor oameni tăcuți cum e pămîntul
îl scriu cu pași.

Doar flori de măr dacă mai sună
din satele plecate-n lună
și frageda lumină-a lor
o poartă fluierul departe
cătred oraș.

Doar acest viers, atît de simplu încă
și-atît de viu: tăcute-mbrățișări.
Veghează cu lumină pămîntul
și comoara pămîntului fragilă
ca florile de măr.

FĂRĂ SOMN
ÁLMATLANUL

I-ați postat pe micuții soldați de plumb
aici, lângă nervii mei. Le clănțane călcîiele
cînd pe paravanele nopții se-apropie
somnialele umbre.

Fără viziuni, ca un maș uscat
de vițel, mă zbîrnîie noaptea.

Pe undeva plîng noii-născuți, pe visul lor
cad cuțite din lună — și eu nu-s acolo.
Pe undeva arde iarba, cu pielea pîrlită
fug necuvîntătoarele — și eu nu-s.
Pe undeva cu milioane de guri urlă foamea.
Nici n-aud.

Și-n zadar aș mîngîia frumos fremătătorul
piept al unui nou-născut — mă prinde somnul.

Nu mai adun laolaltă animalele afumate —
tocmai atunci dorm și eu.
Le pică dinții, pică de-acum și ghiarele
înfipte-n secetă, n-apuc să mă trezesc.

Umplută mi-e perna cu pietrele inerției
și-n sînge mici soldați de plumb mărșăluiesc.
Luciditatea lor mă otrăvește.

TĂCEREA MAMELOR
AZ ANYÁK NÉMASÁGA

Numai copiii pot privi cuțitele cu o lacomă groază.
Ca vioara, strînsă la pieptul mamelor cîntă pîinea,
insinuarea lamei fulgerînde e o muzică moale ca
neaua.

Copiii-și scaldă chipul în ninsoarea firimiturilor,
doar ei, doar ei pot privi cu lacomă groază cuțitele
scăpate către pieptul mamelor.

Se-ndepărtează mama, se golește de vis
ca un vas.

Pieptul ei, precum ulciorul, lingura, cana de-acasă,
păstrează formele reci ale buzelor tale.

Te bate vîntul, timpul ca pe-un cuțit te-ascute:
bărbat.

Numai mamele își pot privi cu lacomă, tăcută
teroare fiii,
cînd ca niște cuțite se-abat la pieptul lor.

JOCURI, JUCĂRII
GYERMEKJÁTÉKOK

Cu șuiet petrec în curentul tomnatic
zdrăngănele, colți de mamut, brațe
fără păpuși, firfirici de pe vremea lui Tibul,
coifuri de hîrtie și perle
incase jucate în palme, fluiere
de plastic și cimpoaie din maț de berbec.
Se adună în toamnă pajiști pierdute la joc, iasomii,
lănci, tiribombe și căști din epoca Lidice,
Donald Duck. Mătura vîntului le întrunește —
maidane și cîmpuri de bătălie și omule-nu-te-
supăra, fuga cea mare de la Marathon.
În piața centrală
a veacului, șade
încrîncenată omenirea matură
și nu se poate juca,
ninge,
nu se poate juca,
ninge,
nu știe, nu se poate juca,
pică zăpada copilăriei pe ea.

PROVIANT
TARTALÉKAINK

Nivelăm purcoiul de cenușă,
Coacem în rămășița de jar niște mere, un dovleac.
Băgăm cartofii la beci, pitim morcovii în nisipul
ce suflă blajin, stingem clocotitoarele cratere
ale magiunului, dăm fuga după salicilat
la magazin; deasupra zuzuie un cer de celofan.
Copiilor le dăm pâine cu untură din anul
curent, îi sfătuim să-și pună ciorapii cei groși
și-i lămurim că vine iarna.
Vine iarna.

ȘAPTE PITICI
HÉT TÖRPE

Flori și cuțite
parcă de-a valma;
mă ia cu toamnă,
mă iau cu iarna.
Snopită-n vise
sinea mă doare:
o simt cuțite
și spun că-i floare.

Clădind te miri ce,
crezînd cu măsură —
șapte pitici în
nervi stau de jurnă.
Teslari de zîmbet,
în patimi scoabe.
În inimă-mi sună
șapte mici tîrnăcoape.

Alb ca Zăpada,
albe prințese!
Cîntecul măr țî-i —
dar să nu-ți pese.
Cu ochii arși de
nu mi-ar fi dat
să văd comoara
ce m-a-ngropat!

O respirație
mai plină, mai bună,
cu pîine, cu sare

vrabia-n urmă,
floarea cuțitelor,
patimă calmă...
Mă iau cu toamna,
o iau spre iarnă.

CĂLUȘEI
KÖRHINTA

Tremur de codru, bronz fremătînd,
fumegă satul, casele plîng,
zarea-i un concu răvășit, sar scînteii
cînd se dă plaiul în călușei.

Vuiește a toamnă, caiele de-argint
potcoavele iepelor strașnic le-aprind —
nechează caii întraripați
jur împrejur de Carpați.

Pe-un pat de frunze, Eu-Barbă-Cot
iau spuma basmului și mă socot
unul cu care se joacă un gînd:
N-o fi Istoria? Toamnă curînd.

ACESTE PLOI DE TOAMNĂ ÎNDELUNGI
EZEK A HOSSZÚ ŐSZI ESŐZÉSEK

Mereu în dreptul geamului. Fleașcă afară grădina
în penumbra learcă, lina mioarelor mîna un abur
de bine din munți, dospește
ținutul, ruina ierbilor îmbătrînite,
șovăie turlele, gardul de șipci, îngîndurata
frunte a cocinei, se șterg, se surpă
superbele forme geometrice, pîna și ele,
cînd îmi vrîstează geamul
aceste ploi
de toamnă
îndelungi —————
înapoi, înapoi, îmi înalț, îmi întorc fața
spre cîmpiile mele cu nea orbitoare,
unde scînteiază urmele Tainelor:
—————

NEA DE AN NOU
ÚJÉVIHÓ

A-i-e-I-ou,
spornic ecou,
tainiță tainelor
nea de an nou.

Desant de șoapte, parașutiști minusculi,
cuceritori.

Sămînța cosmică: secret pufos;
se-ndeamnă vîntul a-l cloci:
argint.

Par în deochiul strălucirii
că văd noroiul lustruindu-și zbirii.

Ori poate doar nădejdea dă tîrcoale
pe cer călcînd cu tălpile ei goale?

Doar încăierarea intențiilor sub zăpadă?

Pică ecou
de alb în ou
tainița tainelor,
nea de an nou!

RÂMÎN
MARADOK

Ca pe un fiu de mult văzut mă ia,
mă strînge la piept cu lăcomie plaiul
și mi se umplu nările de pleavă iute,
de fînul jilav ca sudoarea,
miriștea feței sale îmi sîngeră obrazii,
îi simt pomeții pe beregată,
vertebrele-mi scrișnesc, trosnesc în strînsoarea
degetelor sale,
forța se fugărește între tălpi și firele de păr.

O clipă, doar o clipă de și-ar domoli iubirea!

M-aș spulbera din brațele-i spre ceruri,
m-aș revărsa pe țarini fără urmă,
aș învăța pădurile cu verde,
malul pîraielor în mări l-aș pierde,
m-aș aduna cu florile-ntr-o turmă.

Sînt înclinat
spre atîta dragoste lucidă,
cu revărsări și daruri de lumină,
încît,
deși îmi bate inima în gît,
mai stau în așteptare
și rămîn —

CĂLĂREȚ
LOVAS

Se iscă marmuri negre: nopți de ger,
îți latră cîinii calul fornăind,
tu la galop, la trap străbați stingher
prin nori ce peste tinerețe ning.

E o mîrtoagă, îi trece os prin os,
căluț de munte plîns de Sfînta Vineri,
își scutură și coama, spre-a fermeca zăpezi
care să-ți răvășească anii tineri.

Ce Ducipal! S-a-ndestulat cu jar
de vetre părăsite; și te poartă
să-ți cauți locul, casa, în sfîrșit!
Să-l legi la tinerețea ta în poartă.

Poate că-n raza depărtării mari
zăpada se va așeza tăcut,
dar nu și gerul, iarna cu colți de fildeș rar,
și niciodată focul petrecut!

DANS
TÁNC

În august linul, unde s-au
iubit și cununat, sub vînt
mesteacănul și vara par
să-nceapă-acum un dans mai blînd.

Azur pe brațe legănat
se mai străvede și sclipind
iubirea își mai face loc
printre frunzarele de-argint.

Mai credem în acest balans
și credem negreșit —
pe după arbori, după dans,
ea, Vara, s-a topit.

PĂDURE DE GENE
SZEMPILLAERDŐ

Înpoienele tale eu mă alin,
eu dorm aici, eu, prințul ostenit
al tuturor bătăliilor,
în timp ce căprioarele tale îmi amușină tâmpla,
păsările tale îmi coboară pe umăr,
fiarele tale se-nvață cu mine,
fie deci binecuvântat stropul acesta
senin și de taină
și nu mă umbri,
freamătă, respiră deasupra mea
și dă-mi mîngîierea altei trezii, altor bătălii,
pădure de gene.

MÎNZUL IUBIRII
SZERELEM, KISCSITKÓ

Să-i legăm un clopoțel la gât, zurgălău de gâtul său
și las' să zburde prin noi —
avem pajiști uriașe.

La pripon eu nu-l țin, eu n-o priponesc,
în palma mea nu crește trifoi cu patru foi —
prind fulgere în vîntul sfarmă-oase.

Și dacă uneori mă mîină, departe mă mîină
de tine furtuna, trag aer în piept
și întru tăcere ridic o mîină:
oare-n adîncul de pajiști
de-un verde adînc
mai răsună?

ÎNTR-O GARĂ
EGY ÁLLOMÁSON

Voi fi un ghiuj cu hachițe, de moarte
nevrednicit, tâlhar la drum de toamnă.
La coadă-n fața casei dintr-o gară
ne vom vedea — vei fi bătrîna doamnă

ce mă privește lung, cam dintr-o parte,
superior, de după ochelari.
Vor hohoti locomotive-n noapte:
„Moșneagul s-a umplut din nou de har!”

Însă moșneagul simte-n sine floarea
îmbobocind și vremea-n armăsari
i-alungă anii... și se dă deoparte
pe lîngă ziduri — ca un găinar,

tot mai încolo, în ascunzătoarea
neutră a mulțimii și-i fac semn
atîtea nopți nătînge-n înșelare —
și nu mai pleacă, nu mai are tren.

ÎN SPATELE FRONTULUI IUBIRII
SZERELMEK HÁTORSZÁGAIBAN

Flutură oști depărtate —
fete și feciori cu ochi mari, visători
în flăcările dragostei amețind înălțimile.
Amețit de săruturi, spumegînd
de foamea izbînzii pripite,
trece cu ei în danț
Fiul însetat de Miracole,
împuns mereu de dorul bătăliei;
Băiatul — rănit pînă-n măduvă și rănind pînă
la os,
pierdut de-o mîngîiere,
cuțit înfipt în carne dînd buzelor putere,
deprins să izbească și să nu mai spere —
al patimilor mire
fără pereche în iubire,
mereu în căutare și întruna
aflînd doar adorația, sfîrșitul zbaterilor, spuma —
Trec pletele-i negre, se trec, se petrec întru
flacăra —
Și-n spatele frontului iubirii, în teritoriul acela
răscolit, printre ruine, iată, pe gînduri rătăcind
Bărbatul,
se tot apleacă să culeagă.
Dă de cartofii copti în spuza vechii vetre,
sînt amintiri ce ține-n palmă, chipuri, vise vechi;
ceea ce îndrăgește acum — e pînă la moarte;
un colț de pîine printre obiecte arse, sparte,
iubirea-i drămuită, să-l țină cît se poate
și — apă răcoroasă-n chiupul vieții —
nu și-o mai ia de la gură —

și fie-i lipsa pînă-n gît,
el își clădește pe ruine
teribila pace
a ceea ce vine.

TRANZIT
AZÁTUTAZÓ

strofe pentru Lászlóffy Aladár

Vine-un bărbat din timp de departe
din neguri aztece din ploi longobarde
pe-o lipițană în noaptea elină
persoană — întâia — plurală deplină

Scăpară-n urmă-i oasele roase
ale istoriei scrise cu laser
șadepe-o piatră și piatra nu-l vrea:
la timpul prezent nu se poate visa

Calul își află iarna — torida —
între Treblinka și Altantida
toate din urmă în față se-nalță
stanțe-l încălță stanțe-l descălță

Cu mâini mari și tari plaiuri atemporale îi place
să-alinte
descoperă-n chipuri lumină iar vita-l ascultă cuminte
o mîngîiere-l furnică-n buricele deștelor: e bucu-
rie:
alunecă lumea pe-o șoaptă în jos spre pruncie

Codri de nervi prind să fremete de parcă iată
lui i-ar plăcea să trăiască doar cu răsufierea
tăiată
de-a huța copilul privind de pe-a visului cracă
vede-un bărbat ce tot umblă prin timp face treabă
și pleacă

TRECERI
ÁTGÁZOLÁSOK

(Viltori la un monument dedicat
victimelor fascismului)

Din Răsărit sosește pruncul, din
palme cuie picură rugină;
învălmășeli, de purpură tocmeli
îl zboară tot mereu spre lupte noi
de lângă matcă și din roi.

Din răsărit se-abate întru securi și floare,
un fîn ceresc să calce în picioare,
să bată clopote cu o răsuflare,
spre macularea lăcrămioarei.

Sosește cu o lină limuzină,
rotește discuri negre ca vîltoarea,
îi crește în grădină febra, urlă
mînînd pre cele sfinte vaci la turmă.

Astea-s de-acum descinderi mesianice,
genunchi mîntuitori și coate!
Proașcă pămîntul ud și creastă-și face, aripă.
Ca o găină, te holbezi la ceruri la fiecă călcare!

Și vin „mîntuitorii”, își bagă picioarele în tine,
zeama de coarnă a sîngelui ți-o scot pe nas.
Tule-o, fă-te mic, stai pe sub gardul veșniciei!
Loc, loc pentru sfînta irumpere!

Loc și cale! Iată-o, noua, famelica oaste de criști
Sub talpa surîsului ei rîzi nătîng, nu mai miști!
Borțoase, ciupercile cenușărese cresc,
fumegă lumea sub sporii plăpînzi ce-o sporesc.

Treceri-petreceri de criști fără noimă,
nici nu se uită la urmă, în urmă,

nici la Golgota, nici la cea cruce
roșie, care-i conduce
pășind zîmbitoare,
ca la plimbare.

ÎMPREUNĂ
EGYÜTT

În negura iodată, de buna voie însumi
culcat, în lumea cu miros de mosc,
pe vremea unei molimi răstălmăcindu-mi plînsul
nici prea stingher și nici chiar fără rost,

e poate un păcat această pîndă
a buzelor lipsite de aer prin văzduh,
și cum cu lăcomie, neîmplinindu-și timpul,
smulg unghiile pielea de pe trup,

o cred, e-un rău să-amușini taina vieții
și-a morții cînd lumina bolește, înțeleg
că răsuflarea vi se subție bănuielnic
și dă să mă înăbușe întreg,

dar cîta vreme răul ne împarte,
nu ne deosebește nici prin chin —
sîntem mai teferi împreună, moarte,
din umbra ta cînd ne clintim.

PROLIFERAREA UNGHIILOR
KÖRMÖK ELHARAPÓDZÁSA

La început a fost o sfîșiere
ca de mătăsuri, apoi țipătul furculiței,
cuțitului lunecînd pe metalul unei
cratițe, răscol de unghii, semi-
lune franjurite în dinți, spre
a răscoli minusculii vulcani ai po-
rilor, cuiburi ațipite ale
mîncărimii, miezul dreptului la durere,
„avem acest drept!” — zuruie frunza cea pală
a fantomaticii păduri, pantomină umbroasă,
se mușcă de trunchi, e ca o sfîșiere
de mătăsuri, trăsătură de cuțit
pe fundul unei cratițe, praf
de sînge ruginiu,
un vuiet sparge tavanul salonului
și însuși cerul se scarpină
de alt cer, asurzitor,
mîncărime sălbatică —
numai buricul unui deget,
un singur deget ridicat
luminează cu stăpînire de sine, tremurător,
în vreme ce de-a lungul lui se scurg
stropi de sudoare,
stele.

TUSE
KÖHÖGÉSEK

La intervale, cîntec de pleură zăcută,
se iscă-n noi o tuse reținută,
încet și surd, de parcă nou-născuți
ar face box cu umbra, ori desculți
ni s-ar plimba aiurea pe timpane
îngeri cu chip și-apucături de oameni —
ori poate-s morții care-n pămîntul mohorît
prea au răcit și-acum îi doare-n gît?
De din adînc se-nstăpînește larma,
e poate o molimă pustiitoare,
poate o pustie de poem de-a valma,
tușim cu disperare,
cu buzele strînse, pe mutește,
tușim în poziție de drepți, ostășește,
tușim disciplinați, o, firește,
doar albul ochilor de n-ar străfulgera,
de n-ar avea de tras
de pe urma vederii, auzului cuiva!

Tușim și zdruncinul ascunde
pîină și faptul că în noi
se prăbușesc imense domuri
și catedrale,
că pîină și-n pieire omul
se oferă, darnic,
însă nu-și pune pielea la bătaie,
ci numai zîmbetul de vechi fățarnic.

Tușim iar pe culoarele
mucedo din depărtare
adîncul își clătește borta
și tusea lui împrășcă mărgăritare,

cu zdruncin sonor, încetinel
se îmbârligă tot ce-i viu și mort;
un fir de sînge scapă pe la colțul zîmbetului —
poate un Nil, poate un Olt —

ÎN CURS

A SZIVÁRGÁSBAN

Șezînd la bacanalii, la dreapta maturității lucide,
chef pînă ți se apleacă,
mîhnita frunte o tot înalț,

o salt din cețuri,

cît Dumnezeu petrece

și pielea viselor se mănîncă, se taie,

copilăria-i ca o vînătaie,

cu degete trandafirii — auroră ce bate

tactul pe craniu, pe coaste.

Șezînd la bacanalii, pînă ți se apleacă,

raportez ceea ce văd cu ochii cîrpiți,

cu priviri temătoare:

Minunea Minunilor din noi e în curs

de evaporare.

Se topește încet, ca vîntul în adiere,

se scurge nevăzută, ca sîngele printre penele
păsării

săgetate la semn,

dispare, se trece și-n mii de chipuri petrece,

nu-i stă în cale nici pom — nici poem.

Și în timp ce înalț fruntea mîhnită

îmi spală eul profund,

săruri ea linge,

rupe apa regală, ia febra la vale,

de sfintele-mi bunuri mă scapă,

spală de sub limbă

cuvinte vechi, de peșteră-oglină

și vorba potrivită ce dă seamă

ca un acid ce pică pe metal

cu-arsura ei cea rece o înseamnă.

Nu mă pripesc. Întăpînească-se aşadar acest Curs!
Răni, ruperi fără astupuş.

Voioase sucuri să stîrnească zvon vesel pe afară,
cu flăcări verzi să ardă ce-i verde şi fără de cenuşi,
să gîlgîie şi viaţa! Chiar de-ar fi
să ni se crape pielea, noi să credem
că o planetă roşie din noi — pe-un lemn de
corn! —
se-nalţă în tării!

Nu mai stau nici la pod, nici la tocmeală!

Stau la post, aici, la petrecere,
la dreapta maturităţii lucide,
unde se iscă şi ia curs marea trecere.

Cer verbe de mare putere,
răscol nervi, măduvă, artere
şi tot ce dispare din ele pe ascuns iată cum se
întoarce la viaţă din visele şi prin organele noastre
sînguincioase,

creştere — descreştere,
descreştere — creştere,
fiinţă! participare

la praznic, fie şi cu pete cirotice pe trup:
— respirăm! trăim! iată,
Minunea Minunilor
din nou şi din nou revelată!

TRENURI
VONATOK

Cu țaca-țac spornice țăcănituri își taie în
trupul dens al ninsorii tunele, trec trenuri,
se ia tencuiala de alb a zilelor, zorilor, nopților
cînd pufăie viața în treacăt pe infinitele șine,
fumul de seară al cătunelor pașnice, zvonul pestriț
al carnavalului, izul de vechi al bătrînelor case
zăcînd la marginea satului, toate se prind în —
în ușile ce se în — , ce se în — , ce se închid și dusă
și trasă de păru-i cărunt, remorcată e lumea

somnoasă,

cutii legate de-o sfoară, zvîcnind prin zăpezi
spulberate

sînt satele, uimite se-ating, se ciocnesc
din viteză căsuțele, cuțitele de prin sertare și
turlele! — în ele, cu limba zvîcnind, cu zăpadă-n

gîtlej, sade clopotul.

Trenuri fără sfîrșit gonesc prin noaptea imaculată,
lumea se-adună în urmă-le — o garnitură ce șuieră,
păcăne, gîfîie — zgîrie trupul meleagului și în ar-
gint spumegos îl preface și se subție, se subțiază,
se topesc pînă să-ajungem cîndva undeva — —

ÎNGÎNARE ∞
DÚDOLÓ ∞

Ninsoare-aș fi, larg binecuvîntînd
chipuri zbîrcite, trasă spre pămînt,
molcomitoare febrei cînd se cere,
maiestuoasă în decădere.

Fire-aș cămeșa totului a toate,
acoperi-m-aș întru scumpătate,
să nu străbată nopțile vreun frig
ce seacă visu-n suflet cînd e mic.

Încet, ca unul nechemat anume,
cînt legănat peste Pămînt m-aș pune,
l-aș alina și gol, și fără parte
și nu l-aș supăra nici cu o moarte.

Aș fi ninsoare de parcă-aș avea
și chef, și bani de dat pe-atîta nea,
cu cîtă, cum mă țineți de cap sec,
să pot să ning un an întreg.

Ninsoare-aș fi, larg binecuvîntînd
chipuri zbîrcite, trasă spre pămînt,
cîntec domol de mare alinare,
a toată lumea lumii respirare.

TUNELE PRIN ZĂPADĂ
ALAGUTAK A HÓBAN

De nins aş fi nins şi eu —
dar uite cum s-a pornit!
Cu fulgi neînfricaţi, imenşi cade zăpada
peste pământul iubit.
Pînă la genunchi, pînă la brîu, pînă-n gît,
înşoaptă te stinge, pe turla
o spumegare nesfîntă se-adună
parcă anume.

Şi zarea e-n nea pîn' la cer!

Nemişcată
în Marile Scutece firea
învaţă să tacă.
Tăiş de coase şi cuţite
pînă-n tărie învălite,
răsufletul satelor,
alb gîfîit,
piatră de piatră nu se izbeşte
iar cine vorbeşte omăt rosteşte —
şi-n burta marilor zăpezi, împăcat
cugetul şade
curat.

Tunele prin zăpadă!

Milioane de căi ce se caută!
aici bătaia inimii topeşte zăpadă
şi visele se-nşurubează
pe bucurii şi dureri
— spirală în veci neastupată.

Inima oraşelor, satelor se-aude,
se taie albul dens al iernii,
pasiune cuminte, crez îndoit,

să-și înceapă lucrarea privirile,
lasere
de îndrăgostit!

Tunele prin zăpadă!

Fidelitate, gest,
fragile vise, minți înfrigurate
să nu trăiască-n carnea iernii
pe veci amestecate.

Iar când această vată cerească
ne va scăpa din gură
și gerul nu va mai struni păduri,
să scapere sub talpă a voioșie dansul,
și să topească încăperi cât lumea
Cîntecu-n jur.

CUPRINS

<i>Prefață de Paul Drumaru</i>	/ 5
Mirosul zăpezii	/ 7
∞ îngînare	/ 8
Praf	/ 9
Răscoala sobelor	/ 10
Fum de cârciumă	/ 11
Ciob de baladă	/ 12
Războaie țărănești	/ 13
Viscol	/ 14
Frig	/ 15
Cerc de plopi	/ 16
Risc	/ 18
Semn	/ 19
Ultimul cal de mină	/ 20
Psalm	/ 21
Înrevărsare	/ 22
Împotriva ororii	/ 23
Lucrările mele	/ 25
Echimoze	/ 27
În burta gerului	/ 28
Cîntec de fluier	/ 29
Fără somn	/ 30
Tăcerea mamelor	/ 31
Jocuri, jucării	/ 32
Proviant	/ 33
Șapte pitici	/ 34
Călușei	/ 36
Aceste ploi de toamnă îndelungi	/ 37
Nea de An Nou	/ 38
Rămîn	/ 39
Călăreț	/ 40
Dans	/ 41
Pădure de gene	/ 42
Mînzul iubirii	/ 43

Într-o gară /	44
În spatele frontului iubirii /	45
Tranzit /	47
Treceri /	48
Împreună /	50
Proliferarea unghiilor /	51
Tuse /	52
În curs /	54
Trenuri /	56
Îngînare ∞ /	57
Tunele prin zăpadă /	58

Lector: GABRIEL GAFIȚA
Tehnoredactor: WALTER WEIDLE

*Bun de tipar 28. XI. 1988. Apărut 1988. Format 24/70 X 100.
Coli editoriale 1,656. Coli tipo 2,66.*

**Tiparul executat sub comanda nr. 1269 la Întreprinderea
poligrafică „13 Decembrie 1918”, str. Grigore Alexandrescu
nr. 89—97, București, Republica Socialistă România**

FARKAS ÁRPÁD s-a născut la 3 aprilie 1944 la Simonești, jud Harghita. A urmat liceul la Odorheiu Secuiesc, iar universitatea la Cluj, facultatea de filologie maghiară. După un scurt stagiul ca profesor la Valea Voinești, se stabilește în 1968 la Sfântu Gheorghe, unde lucrează ca ziarist la „Megyei Tükör“; din 1971 este redactor al revistei „Igaz Szó“ din Tîrgu Mureș.

A debutat în presă în 1963 cu versuri și publicistică literară, iar cu volum în 1968: *Másnapos ének* (Cîntec mahmur). În 1971 îi apare volumul de versuri *Jegenyekör* (Cerc de plopi), iar în 1979 *Alagutak a hóban* (Tunele prin zăpadă). A tradus din poezia română modernă.

Simplitatea „concretă“ a poeziei lui Farkas Árpád, cu ecouri directe din folclor, mărturisește o puritate și o căldură umană, proprii acelei arte poetice care traduce idealul artistic în formule de o mare acuratețe lirică.